

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Simonia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

venire ad notitiam aliorum mercatorum, ut possent sibi cauere. Dum enim Princeps talia vult facere, tenetur subditos monere per edictum ut sibi caueant: alioquin est illis causa damni, & tenetur ad restitutionem.

CASVS XV.

Restitutio ex omiſſa delatione reorum ad fisco.

Carolus Officialis avari Regij ad eundem officio iuravit se omni modo curaturum utilitatem Principis, & eiusdem damna auersurum: præterea, quantum in ipso erit, effecturum ut placita & decreta Principis obseruentur, inter qua vnum est, ne mercatores minus interesse recipiant quam 12. in 100. idque sub graui pena. Ipse autem Carolus egens pecunia in obsequium Principis, accepit à mercatore Antuerpiensi pecuniam sub tali interesse. QVÆRITVR Primo, An Carolus vi huius iuramenti teneatur deferre cinem vel mercatorem quem occulte nouit hic præuicari: & si non detulerit, teneatur fisco de damno? QVÆRITVR Secundo, An possit illum mercatorem Antuerpiensem arte aliqua excusare, ne vi reus à fisco deprehendatur & mulctetur?

AD Primum: Respondeo, Carolum, ex eo quod sit officialis Principis, & tale iuramentum fecerit, non teneri deferre cinem vel mercatorem, quæ occulte nouit facitare vsuras, etiam si inde commodum confiscationis Principi obueniret. Ratio est, quia hoc est proprium munus Promotoris fiscalis, & eorum qui ex peculiari officio tenentur commoda fisco procurare: quamuis nec hos putem ex iustitia, sed solum religione iurisurandi ad hoc teneri ut inde fisco ditetur.

Nec obstat quod Carolus iurauerit se procuraturum commoda Principis, & occurrurum damnis eiusdem, & curaturum ut decreta eiusdem & mandata seruentur: quia non videtur hoc ita generaliter intelligendum. (alioquin omnes Officiales æque ad eadem obligarentur) sed secundum conditionem officij, & in ijs quæ officium cuiusque proprie concernunt. Hinc consequens est, quod non teneatur fisco de damno.

AD Secundum: Respondeo, Carolum non teneri accusare mercatorem illum Antuerpiensem cum quo contraxit, eò quod ipse supra taxam pragmaticam, Principis nomine interesse exegerit. Primo, Quia non videretur vsus bona fide, petendo ab illo pecuniam mutuum, & consentiendo in tale interesse. Secundo, Quia id posset cedere in damnum Principis, si aliàs opus esset pecunia. Tertio, Quia mercatores dicunt illam pragmaticam de non accipiendo nomine interesse 12. pro 100, non esse iam plurimis annis in vsu, & contraria consuetudine esse abrogatam: vnde non esse illius habendam rationem. ita mihi ante aliquot annos responderunt. Quod si verum est, non solum Carolus non teneretur curare mercatorem illum Antuerpiensem mulctari, sed etiam posset eum tueri, si contingeret eum deferri. Quod si non est verum, non posset eum tueri si ab alio deferretur, nisi id putaret pertinere ad obsequium Principis, ut si metueret se aliàs pecuniam ab illo, vel alijs non obtenturum, nisi eum tueretur.

SIMONIA.

CASVS I. Titius beneficium simoniace obtinuit per ignorantiam simoniæ ab alio commissam eius favore.

Beneficium mihi ab altero simoniace obtentum.

QVÆRITVR, An teneatur restituere fructus extantes: & quodnam illi à Iure remedium?

Respondeo, Qui beneficium simoniace obtinuit per ignorantiam simoniæ ab alio commissam in eius fauorem, quoad fuit in illa ignorantia seu bona fide, non tenetur restituere fructus non extantes, quibus non est factus ditior: Sed quantum scuerit, tenetur restituere fructus extantes, vel componere cum Pontifice.

si placet ignorans simoniam.

Quod si bene functus sit officio, & fructus non superent ipsum officium, ut si beneficium erat tenue, ut Canonatus 150. vel 200. florenorum, probabile est Episcopo dispensare posse ut fructus extantes retineat; maxime si difficilis esset ad Pontificem aditus propter sumptus &c. Secundo tenetur beneficium resignare in manus Episcopi, si ipse est collator, qui poterit de integro illi collationem facere. Similiter in manus Capituli, si Capitulum ius conferendi habeat. Hæc omnia facile ex Iure probari possunt, ut Cap. penult. de Electione. & Cap. Ex infirmitate, de Simoniam.

Si autem sciuit alterum simoniace pro se pacisci, vel certe scire potuit & debuit, aut postea sciens ratum habuit, non potest ab Episcopo vel alio collatore rehabilitari, sed eget rehabilitatione Papæ, ut patet ex iisdem locis, adiuncta Gloſſa: & tenetur restituere fructus etiam non extantes, quantum commodè potest; (non enim tenetur se in extrema inopiam conjicere) vel tenetur compositionem facere cum Pontifice, vel Nuntio Apostolico.

Si aliquis tenus sus consensit simonia.

CASVS II.

Titius Parochus obligat se ad permutationem Pastoratus cum Caio ratione seruitij a Caio præstandi, addita hac conditione, Si Pontifex consenserit.

Permutatio beneficij ratione seruitij præstandi.

QVÆRITVR, Virum in hoc contractu sit simonia?

Respondeo, Omnino in hoc contractu videtur esse simonia: quia ille Parochus obligat se ad permutationem Pastoratus cum alio, ratione seruitij præstandi ab altero, & illa permutatio est veluti pars stipendij: ut si Episcopus dicat alicui, Seruias mihi duos annos, dabo tibi centum florenos, & præterea beneficium si contigerit vacare. Nec refert quod dixerit, Ea spe innixus: nam sic sæpe consueverunt obligationem exprimere. Non est hæc tamen simonia confidentia, ut patet ex 4. speciebus huius simoniæ, in Bulla Pij V. enumeratis, sed alia inducens penas Iuris ordinarias si vtriusque completa fuerit, id est, si seruitium sit præstitum, & permutatio promissa sit secuta.

3

Aduerte tamen, Si per illa verba, Ea spe innixus &c, non intendit se obligare, sed solum bonam spem dare se hoc facturum amicitia & gratitudinis causâ, non esse simoniã in foro conscientia. Nec refert quod velit pensionem seruare, quia conditio addita, si Pontifex consenserit, speciem simoniæ abstergit.

Resignatio sub onere expensarum in acquisitione factarum.

CASVS III.

Titius fecit expensas ad plenum ius beneficii acquirendum. Sed, nondum perceptis ex beneficio fructibus, illud Caio resignauit pro expensis in beneficii acquisitione factis.

QVÆRITVR, An in isto contractu sit simonia?

4

R Espondeo, Hic manifesta est simonia: quia expensas illas pro se fecit, nempe quia beneficium eas postulabat ut ipse pleno iure illud possidere posset. Vnde frivolum est dicere, quod reperat illas ab alio, tanquam pro ipso factas. Si enim pro alio facte fuissent, debuisset beneficium tunc alterius esse. Cõstat autem ex communi sententia Doctorum, expensas quas ego feci pro instrumentis & similibus ad beneficii plenum ius acquirendum pertinentibus, non posse postea in pactum deduci, ut à resignatario mihi reddantur: id enim esse apertam simoniam. Itaque si volo beneficium meum resignare, non possum expensas exigere, sed deo illas amittere, etiam si nihil fructuum perceperim. Omnis enim pactio in beneficii sine auctoritate Pontificis facta, est simoniaca & nulla, ut plurima Iura docent. Neque verum est illas expensas esse antecedenter tantum annexas beneficio; quia verè consequenter annexæ sunt: nemo enim fit debitor istarum expensarum nisi ratione beneficii iam collati.

CASVS IV.

Cessio & dein permutatio litigiosi beneficii inter ipsos litigantes.

Conuentum est inter Iulium & Caium prætendentes ius ad idem beneficium, ut Caius Iulio cederet iure suo ad beneficium, ut expensis factis in capienda possessione beneficii. Postea inter eosdem accessit beneficii permutatio.

QVÆRITVR, An debeat Iulius procurare Perinde valere ut beneficium retineat?

5

O mniibus consideratis, mihi probabile est Iulium posse retinere Canonicatum; nec opus esse iterata collatione, seu Perinde valere. Ratio est, quia illa cõuentio inter Iulium & Caium, qua Caius pro expensis factis in capienda possessione beneficii cessit iure suo, Vel non fuit simoniaca ex parte Iulij, sed redemptio vexationis, ut tunc passim doctores ibi iudicabant; ut si Caius nullum verum ius habuerit, sed solum apparentem iuris ymbra; Vel si ille ex parte rei aliquid iuris habuit, Iulius excusatur per bonam fidem: & consequenter non incurrit pœnas à iure statutas, nec factus est inhabilis ad illud beneficium. Nam hæc inhabilitas pœna est, quæ in foro conscientie non incurritur quando abest culpa.

6

Itaque cum Iulius non sit factus inhabilis per illum priorem contractum, potuit hoc beneficium alià vià eidem Iulio validè conferri, v.g. vià permutacionis. Vnde permutatio, quæ postea inter Iulium & Caium intercessit, potuit ex parte Iulij esse valida, quamvis re vera Caius non esset verè dominus beneficii. Hæc enim permutatio facta est independentè à priore contractu: suppono enim priorem contractum non esse factum eo fine ut veniretur ad permutacionem, sed simpliciter & absolutè ad vitandam litem. Itaque permutatio illa ex parte Iulij fuit valida, & ipse verè ac-

quisiuit ius & dominium illius Canonicatus ex illa permutacione.

Nec refert quòd Caius non fuerit verè dominus illius beneficii: satis enim est in foro conscientie, quòd ipse, quantum in se erat, & ad ipsum pertinebat, illud deposuerit in manus Collatoris causà permutacionis, & Collator illud contulerit in Iulium. Non enim Iulius accepit illud à Caio, sed à Collatore immediatè. Valida itaque fuit collatio, etsi permutatio ex parte Caij fuerit inualida. Accedit, quòd Collatores absolute conferre soleant, non restringentes actum suum ad formam huius vel illius contractus præcedentis. Vnde cum Iulius verum ius habuerit saltem ex præsentatione, collatio fuit valida in foro conscientie.

Denique probabile est non esse simoniam si quid detur parti pro expensis litis, ut habet Sà V. Simonia, nu. 1. atqui quod Iulius dedit Caio, æquiparatur ei, quod datur pro expensis litis: quia datum est ad vitandam litem, & quidem ut videbatur iniustam. Quibus omnibus perpensis iudico non esse absolute necessarium, ut Iulius proeuret Perinde valere: sed posse in conscientia beneficium retinere.

CASVS V.

Titius accepit Capellam à Nuntio Apostolico, quæ pertinebat ad ius Patronatus Principis Biarnensis. Caius hoc intellecto accedit Procuratorem illius Principis, & impetrat ab illo præsentationem, interim dum ipse Princeps adhuc esset hæreticus & excommunicatus nominatum à Sixto V. virtute cuius præsentationis litem mouet aduersus Titium. Titius tandem ut liberetur molestijs Caij, facit pactum ut ille cedat iure prætensio, & ipse det pensionem; assignato Procuratore qui eam caret cõstitui ab Ordinario quando vellet Caius. Verum tergiversante Caio, eò quòd speraret se amplius posse impetrare, pensio non fuit constituta, & tamen aliquot annis soluta.

Pensio statuta & soluta non habita licentia Ordinarij in litigioso beneficio.

QVÆRITVR, An sit commissæ simonia? & quid remedijs pro Titio?

R Espondeo, Si ponamus Caium nihil probabilis iuris habuisse ad beneficium illud (cò quòd sciret iam legitime esse collatum ab Illustrissimo Nuntio Apostolico, & ipse impetraverit ab hæretico nominatum excommunicato, essetque infamis ob crimen depositione dignum) sic lis ab eo intentata, solum fuit iniusta vexatio: ac proinde solutio pensionis ante legitimam eius constitutionem, nihil fuit aliud quam redemptio vexationis, quare in ea solutione non fuit admittenda simonia. Qui enim iam habet ius in re indubitatum, potest ei qui illum iniuste turbat, aliquid temporale promittere & soluere ut cesset, ut Doctores passim fatentur: non enim dat aliquid temporale pro spiritali, cum alter nihil iuris spiritalis habeat; sed dat temporale ut cesset ab iniuria, seu ut cedat iure prætensio, quod re vera nullum est.

Si tamen ponamus Caium aliquid probabilis iuris habuisse (quod tamen ego non video) solutio pen-

7
Si Caius nullum ius habuit, Titius potuit redimere iniustam vexationem.

8

tio pen-

Alioquin est simonia

tio pensionis ante legitimam constitutionem simoniaca fuit; similiter & pactum quod antecessit, nisi auctoritate Ordinarij, vel alterius potestatem habentis, fuerit approbatum; imò illa solutio conuentionem simoniacam compleuisset, facta simonia reali ex conuentionali: & proinde induxisset pœnas Iuris, id est, excommunicationem & inhabilitatem ad illud beneficium. Quare hoc beneficium retineri non posset, nisi à Sua Sanctitate impetraretur dispensatio, & rescriptum quod vocant *Perinde valere*. Mihi tamen probabile est Titium nõ incurrisse pœnas nec inhabilitatem, eò quòd videatur bona fide & ex simplicitate soluisse pensionem, vt narratur: nam constituit Procuratorem qui curaret pensiones ab Ordinario constitui volente Cajo: & quòd constituta non fuerit, fecit tergiuersatio ipsius Cai, cuius erat sumptus facere.

Quid agendum Titio.

CASVS VI.

Resignatio prouia promissione gratitudinis.

Titius resignauit Canonicatam in Sempronium hortauit amici Sempronij, qui dixit ipsum non fore ingratum. Vnde Titius expectat à Sempronio 300. vel 400. libras Flandricas.
QVÆRITVR, *Vtrum Sempronius possit illas soluere nomine gratitudinis?*

9. Hæc resignatio est simoniaca.

Respondeo Primò, Hic commissam videri simoniam saltem mentalem, quia animus Titij præsumitur fuisse obligare Sempronium ad insignem aliquam summam, qualis ferè dari solet in expressa venditione Canonicatus. Idem videtur fuisse animus amici asserentis illum non fore ingratum. Imò videtur hæc simonia satis prodita actu externo, spectatâ consuetudine loci vbi commissâ: nam huiusmodi fucio verborum solent contractus simoniacos palliare. Soluere enim ingentem summam pecuniæ vocant *courtoisiam* & gratitudinem.

Soluendo pecuniam, vtrumque completur.

Respondeo Secundò, Si Sempronius soluerit hanc summam quasi ex obligatione, seu vt satisfaciât obligationi, quam Titius ei intendit imponere, metuendum est ne fiat simonia realis vtrimque completa, quæ inducit pœnas Iuris, nimirum excommunicationem latè sententiæ, & inhabilitatem ad idem beneficium, & irritum reddit contractum, iuxta ea quæ communiter tradunt Doctores, Nauar. cap. 23. Enchir. nu. 104. & alij quos ibi citat: quo casu non posset retinere beneficium.

10. Si non soluerit, non incurrit pœnas Iuris.

Respondeo Tertio, Si nihil soluerit, etiam si in contractu fuisset expressa conuentionio simoniaca, non incurrit pœnas, nec tenetur dimittere beneficium; sed potest illud retinere non obstante prouia promissione: quia simonia conuentionalis nõ inducit pœnas Iuris, nec reddit collationem irritam, vt docet Nauarrus supra, & alij Doctores.

Si soluerit ex mera gratitudine, non est simonia.

Respondeo Quarto, Si soluerit animo merè gratuito, non ex vi & debito obligationis, probabile est non esse simoniam: in foro tamen externo iudicabitur simonia realis, & priuabitur beneficio. Ratio est, Quia tanta summa pecuniæ non solet dari per modum *courtoisiam*, vt nunc loquuntur, seu honestatis & gratitudinis, sed videtur dari in pretium. Vnde nemini velim esse auctor vt aliqua ratione, aliquoquè respectu talem summam accepto beneficio numeret. Accedit,

quòd difficile sit ita animo esse comparatum, vt talem summam intuitu solius gratitudinis numeret.

Respondeo Quintò, Si Titius expensas fecit in adipiscenda possessione, & soluendis iuribus con-
 fuetis, nec tamen vllum emolumentum percepit ex beneficio, posset Sempronius gratitudinis ergò refundere expensas, modò nullum antè ea de re pactum interuenerit. Quia consentaneum & equum videtur vt seruet suum benefactorem indemnam.

11. Ex gratitudine potest refundere expensas.

CASVS VII.

Titius resignauit certam præbendam in manu sui Principis ius Patronatus habentis in fauorem Cai, idque sub pensione centum florenorum; & pensione necdum confirmata, Caius cepit possessionem dictæ præbendæ, quæ titulo promotus est ad Subdiaconatum.

Acceptatio beneficii à Patrono sub onere pensionis.

QVÆRITVR, *An hic commissâ sit simonia?*

Suppono, Eum qui solùm habet Ius Patronatus non posse creare pensiones; imò nec imponere onus creandæ pensionis dum præsentat aliquem, nisi singulari priuilegio id ei à Sede Apostolica sit indultum, sicuti Regibus & Principibus concessum videtur, à quibus quotidie videmus Abbatijs pensiones imponi; quæ tamen videntur omnino confirmari & creari debere à Sede Apostolica.

12.

Itaque si Caius acceptauit beneficium cum illo onere sub beneplacito Sedis Apostolicæ, nõ commisit vllam simoniam. Quòd si acceptauit absolute, intendens absolute soluere pensionem ante Sedis Apostolicæ approbationem, commisit simoniam conuentionalem: ratione tamen cuius non est priuatus beneficio cuius possessionem accepit, vt Nauarrus & alij quidam docent iuxta stilum Curie Romanæ. Cauere tamen debet ne illam soluat ante Sedis Apostolicæ approbationem: quia sic simonia conuentionalis transfret in realem vtrimque completam, quæ inducit pœnas Iuris, redditque omnia irrita, inferens simul excommunicationem & inhabilitatem ad idem beneficium. Et hoc omnino verum est, nisi fortè, quod tamen non puto, Princeps illè potestatem habeat pensiones imponendi, quæ non egeant Sedis Apostolicæ confirmatione.

Quare vt Caius securè procedat, non soluat nisi Sedes Apostolica omnia probauerit. Potest tamen interim retinere beneficium, & illud administrare, penitentia conceptâ, si intentio non fuit qualis debuit.

CASVS VIII.

Existente bello inter Reges Gallia & Hispania, parte fructum occupasset Rex Catholicus Ardeam, cõtulit Titio quandam Abbatiam olim deletâ, pacificè cui nihil super est præter nomen & partem reliquum redituum, ea intentione vt à Sua Sanctitate recipias. petere confirmatio, quam Titius neglexit petere. Postea inita pax inter Reges, vbi art. 9. inter conditiones habetur, vt prouisiones beneficiorum vtrimque factæ rata sint. Nihilominus Galli volunt Titium exturbare.

Pacificè de fructu vt recipias.

QVÆRITVR, *An Titius, vt se tueatur, quis via Iuris non super est, possit pacificè cum Gubernatore Ardeæ pro parte fructuum?*

L ij

Vt ad

13
Supponi-
tur prou-
isio legiti-
mā facta.

Est Titius
fit secularis.

Titius po-
tess sic pa-
cifici, quia
habet ius
ad rem.

14
Titius so-
lam potuit
colligere
fructus ut
admini-
strator.

Quomodo
supplicabit
Papa ut
fructus
faciat
suos.

Exigere
aliquid in
admissio-
ne ad mo-
nasterium
opulentum.

15
Probabi-
lius est esse
simoniam.

VT ad quæstiones propositas respondeam: Suppono prouisionem factam Titio exuli Gallo de illa Abbatia per Regem Catholicum fuisse validā: quia Rex Catholicus tunc iure belli obtinebat illa loca; & consequenter successerat in omne ius Regis Gallie, cuius erat ad illam Abbatiam præsentare, uti nunc suppono. Nec obstat quòd Abbatia sit beneficium regulare, cuius Titius cum sit secularis, non est capax sine dispensatione: quia iam ab annis centum & amplius confuevit illa Abbatia conferri seculari, cum monasterium sit deletum. Nunc

Respondeo Primò, Quòd si illa prouisio valida fuit, sequitur Titium acquisiuisse saltem ius ad rem. Ac proinde posse redimere vexationem, si quis ipsum velit ab hoc per manifestam iniuriam deturbare; modò illi qui iniuriam & vexationem inferunt, tales sint, ut solùm possint obesse, & non prodesse; uti accidit in præsentis casu, sicut patet ex narratione facti. Ita docet Sotus lib. 9. quæst. 6. art. 1. in responsione ad 5. & alij quidam doctissimi recentiores. Potest igitur pacisci cum illo Governatore pro parte fructuum, quandoquidem nulla alia via tuendi sui iuris superest contra inuafores.

Respondeo Secundò, Titium per præsentationem Regis Catholici non acquisiuisse ius in re; neque factum dominum istius beneficii aut tituli (nisi fortè Rex Gallie plus aliquid habuerit in huiusmodi beneficiorum dispositione quàm Rex Catholicus habeat in Abbatibus & Prioratibus suarum Prouinciarum, quod ego non credo.) Vnde sequitur non potuisse Titium fructus illos percipere nisi per modum administratoris sequestrando illos, donec à Sua Sanctitate obtineret tituli collationem, ad quem erat præsentatus. Neque conueniebat ut tam diu differret hanc tituli impetrationem seu confirmationem, uti narratur distulisse. Nihilominus tamen si eos percipit tanquam suos, sufficit modò ut id in supplicatione exprimat, & petatur condonatio. Quamuis etiam probabile sit hoc non requiri: nam fructus debentur præsentato, si confirmetur.

Respondeo Tertio, Ut Titius à Sua Sanctitate impetret titulum, nulla requiritur Regis Gallie commendatio aut præsentatio; sed sufficit præsentatio Regis Catholici legitime facta; & confirmata per articulum 9. pacis inter Reges inite; de qua constabit ex litteris administrationis.

CASVS IX.

Utrum sit Simonia, si monasterium satis opulentum exigas aliquid in receptione Religiosorum vel Religiosarum, pro victu, vestibus, conuiujs & similibus; alioquin non recepturum eos?

Respondeo, Etsi probabilius sit esse simoniam, quando monasterium satis opulentum exigit aliquid in receptione Religiosorum vel Religiosarum pro victu, vestibus, conuiujs & similibus, alioquin non recepturum eos; ut patet Extrauag. Urbani I V. & ex Francisco Victoria 2. parte de Simonia num. 12, ubi ait hanc esse communem sententiam Doctorum, nempe Veterum: Tamen probabilis est sententia eorum, qui

dicunt hoc Ius per contrariam consuetudinem, Probabile Prælati coniuuentibus, esse sublatum; modò non exigatur pro ipso statu Religionis. Ita multi Doctores in Hispania & Italia, qui dicunt hanc sententiam esse securam. Quia simonia iuris positui potest consuetudine aboleri: talem autem dicunt hanc esse. Idem tenet Nauarrus cap. 27. num. 106, dum ait, quòd excusentur à mortali, ubi est consuetudo contraria. Ex quo manifestè sequitur non esse simoniam. Vnde

Infero Primò, Post factum posse hanc sententiam teneri, & non esse censendos excommunicatos, qui id fecerunt: præsertim cum ad hanc excommunicationem requiratur præsumptio; id est, ut sciant esse prohibitum sub pœna excommunicationis.

Infero Secundò, Omnibus modis conandum ut hæc consuetudo tollatur, ubi commodè fieri potest: quia potius est corruptela, quàm consuetudo, ut inquit Urbanus; & maxime illa de conuiujs, idque proprium est Episcoporum si Superiores non fecerint: quia tenetur monasteria reformare præsertim in similibus excessibus. Colligitur ex Concilio Tridentino cap. 8. 9. & 12. de Reform. Regular. sess. 25.

Infero Tertio, Alteram sententiam, nempe quòd sit simonia, cum sit probabilior, posse etiam teneri, & ex ea Religiosos vrgeri ad reformationem, iuxta Extrauag. Urbani I V. quæ habetur inter communes post sextum Decretalium.

Hoc tamen obseruandum generatim, quando de aliqua re contraria sunt sententia, & utraque est probabilis; posse nos nunc hæc, nunc illà uti, pro ut magis ad Dei gloriam & animarum salutem fore videbitur. Quando tamen aliquid est contra Iura, vel habet speciem mali, non facile id est permittendum, præsertim ante factum.

CASVS X.

In quodam monasterio consuetudo est petere ab ijs qui ad Religionem admittuntur, ut suppellectilem, aut bona alia secum conferant.

QUÆRITVR Primò, An hoc simpliciter petere, sit simoniacum?

QUÆRITVR Secundò, An hoc petere pacto inuito sit simoniacum?

AD Primum: Respondeo & Dico Primò, Nullam hinc esse simoniam, quando non ini- tur pactum de illis rebus adferendis, vel soluendis; sed solùm dicitur esse consuetudo, & petitur titulo consuetudinis, ne monasterium grauetur; & persona nihilominus esset admittenda, si aliàs esset benè idonea; nec haberet facultatem ista præstandi. Neque de hoc potest esse dubium.

Dico Secundò, Si monasterium ita esset opulentum ut facile posset suos sustentare, & simul eos quos admittere desiderat, essetque status eorum tranquillus, ita ut non sit vllum periculum egestatis, probabilius est fore simoniam, saltem iuris humani, aliquid exigere in admissione, etiam pro indemnitate. Colligitur ex S. Thoma 2. 2. quæst. 100. art. 3. ad 4. & fusè probat Suarez lib. 4. de Simonia cap. 17. & contrariam consuetudinem dicit esse corruptelam.

Ad Secundum:

19
Hæc se m.
pora mul-
tum excu-
sant mo-
nasteria.

Ad secundum: Respondeo, Monasterium (qua-
lia sunt pleraque in Campinia Brabantia) hinc
temporibus videri plane eo esse in statu, vt etiam
licite possit inire pactum (quatenus se aliquo mo-
do seruet indemne) cum Nouitijs, quibus media
suppetunt, vel cum eorum parentibus, vt secum
deferant libros, vestes, utensilia cellarum, & alia
quæ necessaria, donec incorporati fuerint mona-
sterio. Si enim, vt patet ex Concilio Trid. sess. 25.
cap. 16. potest monasterium accipere, imò & exi-
gere pro victu & vestitu tempore probationis, vt
docet Suares de Simonia lib. 4. c. 17. multò magis
poterit illa iam dicta exigere quæ minoris sunt
sumptus. Confirmatur, quia passim Doctores tradunt
quando monasterium est pauper, vel est in
periculo egestatis propter damna vel casus impè-
dentes, posse pacisci de alimentis totà vità Reli-
giosi necessarijs; multò magis de istis minutio-
ribus.

Vnde meritò, cum illi qui nondum audierunt
Philosophiam, cupiunt admitti, potest Prælatus
exigere à parentibus vt præsent sumptus tempo-
re studiorum necessarios.

20
An idè
differenda
professio.

Vtrum autem aliquantulum possit differri pro-
fessio, si putentur parentes facta semel professione
non soluturi quæ promiserunt, vt hac ratione in-
ducantur ad celeriore solutionem, pato relin-
quendum iudicio Prælati: modò non sit valdè
diuturna ea dilatio.

Itaque sentio R. D. Prælatum tutà conscientia
in hac recepta monasterij sui cõsuetudine pergere
posse; cum nec sacris Canonibus, nec rationi natu-
rali repugnet, nec vilius simoniae sit periculum;
cum non obstatum religiosum, sed ad aliquam
monasterij indemnitate ista exigantur.

SOCIETAS IESV.

CASVS I.

Vtrum Violatio Regularum Societatis Iesv
sit peccatum?

Obliga-
tio Re-
gulariũ
Societatis
IESV.

Missis ijs quæ in vtramque partem dici pos-
sent:

1
Præcisè vt
est violatio
Regule,
non est
peccatum.

Respondeo Primò, Hanc violationem per se &
præcisè consideratam, quatenus est violatio talis
regulæ, peccatum non esse, nec mortale, nec ve-
niale. Ratio est, quia obligatio legis positivæ pen-
det ex voluntate legislatoris volētis per eam sub-
ditos obligare. Atqui Auctor Regularum Socie-
tatis Iesv expressè explicuit nolle se vt illè ad pec-
catum obligarent: ergo per se non obligant. Tri-
buunt tamen ius Superiori imponendi peniten-
tias seu afflictiones corporis eas violentibus: hæc
enim fuit mens Auctoris, & hoc modo à singulis
sunt acceptatæ.

2
Est tamen
peccatum
ex alijs ca-
pitibus.

Respondeo Secundò, Quamuis regulæ illæ
per se vim obligandi ad peccatum non habeant,
possunt tamè ex alijs capitibus vim obligandi ha-
bere, ita vt si contra eas fiat, peccatum commit-
tatur. Primò, Ratione voti. Sic omnes illæ quæ
pertinent ad vsum rerum, donationem, acceptio-
nem, commutationem &c. obligant sub peccato,
vt 24. 26. 27. Summarij. Item 7. 8. 9. 11. 17. 25.
ex Communibus. Vfus enim vel vsurpatio cuius-
libet rei absque dependentia à voluntate Superi-
oris, peccatum est contra votum paupertatis, et si

7. Ex voto.

non semper mortale, ob paruitatem materiæ.

Secundò, Potest obligare ex lege alicuius vir-
tutis. Hoc modo plurimæ obstringunt sub pec-
cato, maximè consideratâ modestiâ, maturitate
& ædificatione, quam iure naturæ tenetur præbe-
re Religiosus Societatis, id est, talis Religionis,
quæ ad talem finem est instituta. Tales sunt ex
Summario, 6. saltem quò ad primam partem, 8.
10. 14. 16. 17. 20. 22. 28. 29. 30. 42. 43. 44.
46. 49. Item ex Communibus, 13. 19. 20. 21.
22. 23. 24. 28. 29. 30. 31. 32. 34. 37. 38. & si-
miles. Nam quod his continetur, ferè totum ad
ius naturæ & legem virtutum pertinet, vt quis
deprehendet, si rem benè expendat. Idem cernitur
in regulis plurimis particularium officiorum.

Tertiò, Potest obligare ratione peculiaris
promissionis, vt 9. & 40. Summarij: omnis enim
violatio promissionis sine iusta causa, peccatum
est.

Quartò, Ratione scandali. Hoc modo ple-
rumque peccatum est violatio regularum coram
alijs, etiam si vera illi non peruertantur: non
enim tantum ab omni malo tenemur abstinere se-
cundum Apostolum, sed etiam ab omni specie
mali, & hoc propter alios. Atqui violatio regulæ
coram alijs haud dubiè speciem mali habet.

Quintò, Ratione læsionis disciplinæ. Pulchri-
tudo enim & decus religiosæ familiæ consistit in
bona disciplina seu conformatione morum cum
regulis: sicut enim mirè Religionem ornat, si in
ea suis temporibus seruetur silentium, si omnia
tranquilla, omnia benè composita, si omnes sta-
tis temporibus surgant, orent, studeant, com-
edant, corpus exercent, si morem Superioribus
gerant &c. ita è contrario illam dedecorat, si
omnia plena tumultu, strepitu, cachinnis, loca
publica immunda, si quisque surgat, oret, com-
edat dum lubet; si nulla cum Superioribus con-
iunctio, nulla erga illos vel socios reuerentia.
Qui ergo violando regulas, notabiliter lædit dis-
ciplinam, haud dubiè peccat; quia magnum Re-
ligionis bonum & ornamentum evertit, vel com-
maculat. Imò ratione huius læsionis violatio re-
gulæ posset esse graue peccatum, si nimirum inde
sequeretur grauis læsio disciplina: vt cum quis
sua libertate & laxitate alios ad laxitatem inducit.
Ob eandem causam Superiores grauitè peccant,
qui suâ negligentia patiuntur disciplinam collabi.
Et subditi, qui nolunt se ad eam accommodare,
vel eo sunt ingenio vt non sperentur se accom-
dati, possunt & debent eijci tanquam perniciosi
bono Societatis.

Sextò, Ratione negligentia. Ita D. Thomas
22. quæst. 186. artic. 9. ad 1. & Caietanus ibi-
dem. Idem tenent alij Doctores. Hoc in primis
locum habet in ijs quæ ad cultum diuinum perti-
nent: vt si quis ex torpore quodam omitteret
meditationem, Sacrum, lectionem rerum spiri-
tualium, examen: est enim ille torpor, Acediæ
peccatum, quod quisque vitare tenetur: similiter
si quis hæc cum tali negligentia & torpore præ-
stet. Deinde etiam id locum habet in alijs: eo-
rum enim omisso ex negligentia est peccatum: vt
si ex negligentia omittas lectionem, studium, of-
ficia charitatis &c. quia homo tenetur vt nõ ope-
retur aut cesset ex tedio laboris: quod maximè
verum est si non dentur actus indifferentes.

Z iij

Septimò,